

populo longe a ceterarū gētium more distabat, quā-
do quidem rebus temporalibus ita subiugati erant, ut
vnus eis in omnibus cōmendaretur deus. Gentes autē
simulacra manufacta deos habebant, & si quando ali-
qui eorum illa tanq̄ signa interpretari conaban tur, ad
creaturam colēdam venerādāq̄ referebāt. Sed ab hac
vtraq̄ seruitute veniēs Christus ueritatis suę luce illu-
minans, omnes in se credentes veraciter liberauit.

MODVS INVENIENDI VTRVM LOCVTIO
PROPRIA SIT AN TRANSLATA. Ca XIII.

Vic autem obseruatōni qua cauemus figuratā

h locutionem idest trāslatam quasi propriā seq-
adiungenda etiā illa est, ne propriam quasi
figuratam uelimus accipere. Demonstrandus est igit̄
proprius modus inueniendę locutionis, ppria ne an
figurata sit, & iste omnino modus est, vt quidquid in
in sermōe diuino atq̄ ad morū honestatē, neq̄ ad fidei
veritatē pprie referri potest, figuratū esse cognoscas.
Morum honestas ad diligendū deū & proximū, fidei
veritas ad cognoscendū deum et proximū pertinet.
spes autem sua cuiq̄ est in conscientia propria, quē ad
modū se sentit ad dilectiōnē dei & pximi cognitionēq̄
proficere. Non enim percipit scriptura nisi charitatē,
nec culpatur nisi cupiditatē, & eo modo informat mores
hominū. Charitatem uoco motū animi ad fruendum
deo propter ipsum, & se atq̄ proximum propter deū.
Cupiditatem autem motum animi ad fruendum se &
proximo, & quolibet corpore nō propter deū. Quod
autem agit indomita cupiditas ad corrumpendū ani-
mum & corpus suum flagitium vocatur, quod autem
agit ut alteri noceat, facinus dicitur. Et hęc sunt duo
genera omnium peccatorum, sed flagitia priora sunt,
quę cum exinanierint animū, & ad quandā egestatē
q̄ in

perduxerint. in facinora profilitur, quibus remoueant
impedimenta flagitiorum, ut adiumenta querantur. Ita
quod agit charitas, quod sibi proffit, utilitas est, quod
autem agit ut proffit proximo, beneficentia nominatur.
Et haec precedit utilitas, quia nemo potest ex eo quod
non habet prodesse alteri. Quanto autem magis regnum
cupiditatis destruit, tanto charitatis augetur. Quidquid
ergo asperum & quasi seuum factu dictumque in sanctis
scripturis legitur, ex persona dei uel sanctorum eius, ad
cupiditatis regnum destruendum ualet. Quod si perspicue
sonat, non est ad aliud referendum, quasi figurate dictum
sit, sicuti est illud apostoli, Thesaurizasti tibi inquit ira
in die ire et reuelationis iusti iudicii dei, qui reddet unis
cuiusque secundum opera sua, & reliqua. Ergo in locutionibus
figuratis regula sit huiusmodi, ut tam diu sese
diligentis consideratione quod legitur, donec ad regnum
charitatis interpretatio perducatur. Si autem hoc iam
proprie sonat, nulla putetur figurata locutio. Sed preceptiua
locutio est, aut flagitium, aut facinus uetans, aut
utilitatem aut beneficentiam iubens, non est figurata. Si
autem flagitium aut facinus uidetur iubere, aut utilitatem
& beneficentiam uetare, figurata est. Nisi manducaueritis
inquit carnem filii hominis, & sanguinem eius biberitis,
non habebitis uitam in uobis, facinus uel flagitium uidetur
iubere. Figurata ergo est, precipiens passioni domini
esse communicandum, & suauiter atque utiliter recolendum
in memoria, quod pro nobis caro eius crucifixa et uul
nerata sit. Ait scriptura, Si esurierit inimicus tuus ciba
illum, si sitit potum da illi. Hic nullo dubitate beneficentiam
precipit, sed quod sequitur, hoc enim faciens carbones
ignis congeres super caput eius, maliuolentiae facinus
putes iuberi. Ne igitur putaueris figurate dictum, & cum
possit dupliciter interpretari, uno modo ad nocendum,
altero ad prestandum, ad beneficentiam te potius cha

uincit reuocet. intelligas car
penitentie gemas. uobis sup
delet te inuicem. mille homi
liberatur. Item cum in domi
tuam percat canem uultate e
qua debet quisq; uoluntate a
dilectum perdit amicum. Ipsi per
eius quem nunc habet perueriti
rum. quo malitiam reprobaliu
Scipium est. De misericordia
norum. Potest pars huius (se
beneficentiam. Incolige ergo
peruicacem in pccati est

DE VARIA SIGNIFICATIO
QUAE CONSTAT IN
ET DIVERSITATE

Et quomodo multis mod
non putemus ita esse. Si
hoc res aliqua per simi
hoc tam tempore loquere cred
probatione potest fermentum de
Carere ueritate pharisaeorum.
res. Simile est regnum celorum in
in multis rebus farine, donec
Hinc operum ueritatis obseruari
fieri. Simile est aliud res que in
ita ad diuersa significans. Co
dubio. Alias in malo res ead
quod sim hoc est, quod de feri
hoc est quod leo significat
in dicitur. Iuda significat
et dicitur ut diabolus tanqu

ritas reuocet. ut intelligas carbones ignis esse. urētes
pœnitētīe gemitus. quibus superbīa sanatur eius. qui
dolet se inimicum fuisse hominis. a quo eius miserīe
subuenitur. Item cum ait dominus. Qui amat animam
suam perdat eam. non utilitatem uetare putandus est.
qua debet quisq; conseruare animā suam. sed figurate
dictum. perdat animā id est perimat atq; amittat. usum
eius quem nūc habet. peruersum scilicet atq; preposte-
rum. quo inclinatur tēporalibus ut eterna nō querat.
Scriptum est. Da misericordiam. & ne suscipias pecca-
torem. Posterior pars huius sententię uidetur uetare
beneficentiam. Intelligas ergo figurate positum. pro
peccato peccatorem. ut pctm eius non suscipias.

DE VARIA SIGNIFICATIONE VERBORVM.
QVAE CONSTAT IN CONTRARIETATE
ET DIVERSITATE.

Ca. XIII.

Ed quomō multis modis res similes apparent.
non putemus ita esse scriptum. ut quod in aliq
loco res aliqua per similitudinē significauerit.
hoc eam semper significare credamus. Nam & in uisu-
peratione posuit fermentum dominus cum diceret.
Cauete a fermento pharisęorum. & in laude. cum dice-
ret. Simile est regnum cęlorum mulieri. quę abscondit
in tribus mensuris farine. donec totum fermentaret.
Huius igitur uarietatis obseruatō duas habet formas.
sic enim aliud atq; aliud res quę significatur. ut aut con-
traria. aut diuersa significans. Contraria scilicet. cum
alias in bono. alias in malo res eadem per similitudinē
ponitur. sicut hoc est. quod de fermento sup̄ diximus.
Tale est etiā. quod leo significat Christū. ubi dicitur.
Viciteo detribu Iuda. significat & diabolū ubi scriptū
est. Aduersarius ur̄ diabolus tāquā leo rugiēs circuit.
q̄ iij